

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 5. An coniux, qui continentiam vouit, possit petere & reddere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Probatur Secundò: Quod enim teneatur reddere debitum, patet: quia dum quis dubitat an aliquid sit faciendum, & ex altera parte etiam dubitat an non sit maius peccatum hoc omittere, tenetur ad id quod videtur minus malum: vt patet Capitulo *Nerui*, dist. 13. ex Gregorio. Atqui in hoc casu in negando debito est periculum iniurię in coniugem, in reddendo est solum periculum fornicationis: minus autem malum est fornicatio, quàm illa iniuria.

Probatur Tertiò: Alter coniux, qui nihil dubitat, habet ius petendi; nam bona fide contraxit, & in ea permanet: ergo alter non potest petenti negare, nisi ipsi constet non esse verum coniugium. Confirmatur: quia ille possidet bona fide ius corporis alterius: ergo alter, nisi constet se nõ esse alterius coniugem, non potest se illi subtrahere: sicut patet exemplo aliarum rerum dominio subiectarum.

Dices: Nemo acquirit ius per malam fidem.

Respondeo: Id verum esse: & propterea coniugem, qui mala fide contraxit, non posse petere debitum; reddere tamen posse & debere: quia reddere non est iuris ipsius, sed alterius qui est in bona fide; nam ob ius, quod alter habet in ipsum, tenetur reddere.

Ex his etiam patet, quid dicendum, si vterque dubitet. Si enim bona fide contraxerint, & postea dubium obuenerit, debent adhibere omnem diligentiam, vt veritatem cognoscant. Quòd si tunc adhuc manserit dubium, possunt reddere & petere. Si mala fide contraxerint, nec petere possunt, nec reddere, donec iusta ratione possint dubium deponere; quod non fiet, nisi aliquo modo moraliter constet de veritate.

D V B I V M V.

An Coniux, qui continentiam vouit, possit petere & reddere?

Dico Primò: Si vir sine consensu vxoris continentiam vouerit, tenetur quidem reddere debitum vxori petenti, sed non potest sponte petere. Habetur expressè Capitulo *Quidam*, de Conuersione coniugatorum. Ratio est; quia tenetur seruare votum, quantum in se est; id est, quantum potest sine iniuria & onere coniugis: vnde sponte petere non potest. Si tamen aliquo signo aduertet vxorem id desiderare, posset petere: quia votum ipsius, in quod illa non consensit, non debet illi esse onerosum.

Dico Secundò: Si vxor continentiam vouit absque viri consensu, tenetur similiter reddere, sed non potest petere. Ita Capitulo *Placuit*, de Conuersione Coniugatorum. Ratio est eadem.

Nota tamen, Non esse improbabile, coniuges posse irritare hoc votum quoad debiti non petendi obligationem; vt dictum est tractatu de voto: qua sententia in aliquo casu posset quis vti.

Dico Tertiò: Si coniux ex consensu alterius continentiam vouit, non potest petere debitum. Reddere tamè debet expressè postulanti, nisi ipse suo consensu renuntiauerit iuri petendi.

Prior pars patet: Quia per hoc quod vir consentit, vt coniux voueat continentiam, non idcirco renuntiat iuri petendi. Vnde, nisi interueniat hæc renuntiatio, non est magna distinctio

inter eum, qui vouet cum consensu alterius, & qui sine consensu: nisi quòd is, qui cum consensu vouit, non tenetur reddere nisi coniux expressè petat, alter verò etiam ad indicium tenetur.

Alter Pars Probatur: quia cum vir renuntiat iuri petendi, potest vxor que vouit, recusare debitum; eò quòd ille ius petendi amplius non habeat; ac proinde tenetur recusare. Teneatur enim vxor votum suum seruare quantum potest.

Dico Quartò: Si vterque communi consensu vouit, neuter potest vel petere vel etiam reddere. Ratio est: quia vterque tunc iuri petendi censetur renuntiasse. Vide D. Augustinum epist. 199. ad Edibiam. Si tamen constaret eos non renuntiasse iuri petendi, vterque teneretur petenti reddere, neque reddendo peccaret; quamuis is qui peteret, peccaret. Ratio est, quia per hoc, quod maritus vouit Deo continentiam, non fuit vxor soluta obligatione, qua ipsi erat adstricta; & contra: vt patet in debito pecuniario.

Dico Quintò: Qui ante matrimonium vouit continentiam, non solum peccat contrahendo, sed etiam quoties sponte petit debitum. Non tamen tenetur ante consummationem ingredi Religionem, vt votum suum seruet.

Prior Pars Probatur: nam qui contrahit, habet animum non seruandi castitatem, quam tamen iste vouit. Petendo quoque debitum re ipsa non seruat, cum tamen possit & teneatur.

Alteram Partem tenet Sorus dist. 38. quæst. 2. art. 1. Et ante illum Angelus verbo *Matrimonium* 3. Impedimento 5. Et si plerique contrarium teneant, Ratio est, quia status Religionis est status omnino liber, ad quem nemo qui in eum non consensit, est obligandus: atqui hic nullo modo in hunc statum consensit, sed tantummodò in continentiam seruandam in sæculo: sufficit igitur vt seruet votum suum, prout potest in statu in quo nunc est. Vnde tenetur hortari coniugem ad continentiam: quod si non persuadet, potest ei petenti debitum reddere. Quamuis non possit liberè petere absque dispensatione, quam dispensationem concedit Episcopus.

Dico Sextò: Qui vouit ingressum Religionis, peccat quidem contrahendo & consummando, eò quòd ante consummationem, causam voti teneretur, & posset Religionem ingredi; consummato tamen Matrimonio potest non solum reddere, sed etiam petere debitum. Ratio est: quia consummato matrimonio ingressus Religionis est illi factus impossibilis. Reddere autem & petere debitum non est contra ipsius votum. Hinc patet quantum interfit inter eum, qui vouit continentiam, & qui vouit ingressum Religionis.

Dico Septimò: Si alter coniux, scilicet vxor, sciuit votum continentiam viri, & nihilominus cum eo contraxit, peccauit contrahendo; quia consensit in voti ipsius violationem. Similiter peccat quoties petit debitum: quia cum mala fide contraxerit, non potest licitè petere. Teneatur tamen marito petenti debitum reddere, quia corporis sui potestatem non habet. Pari modo vir non potest petere, propter votum. Teneatur tamen vxori petenti reddere debitum, quia corporis sui potestatem non habet.

Si vterque vouit communi consensu.

124
Si vouit castitatem ante matrimonium.

Si ante matrimonium vouit ingredi religionem.

Si contrahat cum eo quem scit habere votum.

222
Quid, si vterque dubitet?

123
Si vouit absque consensu vxoris.

Si vouit absque consensu viri.

Si vouit ex consensu alterius.

DVBIUM VI.

Vtrum coniuges teneantur simul cohabitare, & se mutuo adiuuare in familia administranda?

¹²⁵ **R**espondeo: Coniuges ad hoc teneri. Patet ex Cap. *Litteras*, de Restitutione spoliatorum, & Cap. 1. de Sponsalibus & matrimonijs. Ratio petitur ex natura matrimonij, quod est vinculum indissolubile vitæ societatem retinens: & etiam ex finibus matrimonij, qui sunt, proles, vitatio fornicationis, & mutuum auxilium; qui fines sine cohabitatione obtineri nequeunt.

¹²⁵ **P**etes: An vir ob dotem nõ solutam possit dif- fugere cohabitationem vxoris?

¹²⁵ **R**espondeo: Couarruias 2. p. de Sponsalibus c. 7. adfert aliquos Iurisperitos, qui sentiunt posse. Sed hæc opinio non est probabilis: nam cohabitatio est Iuris naturæ & diuini. Dominus enim ait, vxorem non esse dimittendam nisi in causa fornicationis. Vnde propter dotem non solutam, non potest reijci, sed debet compelli à iudice vt eam soluat.

DVBIUM VII.

Vtrum vxor teneatur sequi virum?

¹²⁶ **R**espondeo: Vxorem teneri sequi virum: vt patet Capitulo *Vnaquæque* 13. qu. 2. Ratio est, quia est viro subdita.

¹²⁶ **E**xciipiuntur tamen aliquot casus. Primus: Si vxori ex sequela esset periculum corporis, vel animæ. Secundus: Si vir factus sit vagabundus post matrimonium. Secus verò si antea vagabundus erat, idque ipsa sciebat; tunc enim tenetur sequi. Tertius: Si pactum præcessit de non mutando domicilio, nisi fortè superueniret virgines necessitas. Vide *Courr.* 2. p. c. 7. in principio.

DVBIUM VIII.

Vtrum ea qua vxor lucratur, sint in potestate viri, an vxoris?

¹²⁷ **R**atio dubitandi est, Quia Panormitanus in Cap. *Litteras*, de restitutione Spoliatorum, docet omnia quæ vxor lucratur, esse viri, eò quòd ipse curam familiæ gerat, & vxor teneatur laborare pro familia. Tamen D. Thomas 2. qu. 32. ar. 8. & alij Theologi concedunt mulierem posse disponere de ijs quæ lucratur.

¹²⁷ **R**espondeo cum Nauarro c. 17. num. 154. ea quæ vxor lucratur esse in potestate viri, nec ipsam posse de ijs liberè disponere, quando non dedit sufficientem dotem ad se & liberos alendos: tunc enim tenetur laborare pro familia. Quando autè dedit sufficientem dotem, non tenetur laborare, vnde potest disponere de ijs quæ lucratur.

DVBIUM IX.

Vtrum maritus possit vxorem verberare?

¹²⁸ **R**espondeo Primò ex Panormitano in Cap. *Cum contingat*. De foro competenti, virum non habere potestatem ordinariam in vxorem, sicut dominus habet in seruum, neque etiam pro-

prie sicut pater in filiam; vt patet *Genes.* 2. vbi vxor datur in sociam.

¹²⁸ **R**espondeo Secundò: Iuxta Panormitanum in Cap. *Quemadmodum*, de Iureiurando, posse illam verberare moderatè in causa graui. Ratio est: quia est superior, & potest ei imperare; & ipsa in causa graui tenetur ei obedire, etiam sub peccato mortali, *Genes.* 2. *Sub potestate viri eris*: ergo potest eam conuenienti modo ad hoc cogere. Nam potestas imperandi non potest benè exerceri sine potestate cogendi. Videndum tamen est vt id discretè fiat, nec facillè consulendum.

DVBIUM X.

De Prole.

¹²⁹ **H**oc loco dicendum foret de prole legitima & illegitima. Sed hac de re, quantum satis est Theologo, diximus in Tractatu de Irregularitate.

¹²⁹ **D**icendum etiam esset de iure & debito liberorum erga parentes, & parentum erga liberos, tum quo ad educationem, tum quo ad hereditatem. Sed hoc pertinet ad materiam de Iustitia & Iure. Vide *Couarruiam* 2. par. cap. 8. Pleraque autem ad forum externum pertinent.

CAPVT VII.

De impedimentis Matrimonij.

DVBIUM I.

Quotimplicia sint Matrimonij impedimenta?

¹³⁰ **R**espondeo: Duplicia esse Matrimonij impedimenta. Quædam dicuntur *Dirimentia*, non quòd Matrimonium iam contractum possit dirimi, sed quia illud irritum reddunt si antecedant, sic vt non possit validè contrahi. Alia dicuntur *Impedientia*, quæ contractum quidem non irritum, sed illicitum reddunt.

¹³⁰ *Dirimentia* sunt duodecim, his versibus comprehensa:

*Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
Cultus disparitas, vis, Ordo, ligamen, honestas;
Si sis affinis, si forte coire nequibus.
Hæc iungenda vetant matrimonia, facta retractant.*

¹³⁰ **R**atio huius numeri sic explicatur. Ad Matrimonium duo requiruntur, scilicet legitimus consensus signis expressus, & legitimæ personæ contrahentes. Ex parte consensus sunt tria impedimenta: *error personæ, error conditionis, & vis illata.* Ex parte contrahentium sumuntur reliqua nouè; quorum quædam reddunt contrahentem absolute inhabilem, quædam tantummodò respectu certæ personæ. Quæ absolute inhabilem reddunt, vel sunt naturalia, vt *impotentia copula*, quæ dicitur *frigiditas*, vel *malosicium*: vel sunt voluntaria, vt *votum solenne Religionis, Ordo sacer, & ligamen cum alio coniuge.* Quæ verò inhabilem reddunt tantummodò respectu certæ personæ, sunt triplicia: scilicet, *Certum quoddam crimen; nimia disunctio, vt, per cultus disparitatem; & nimia coniunctio, nempe per cognationem affinitatis, & publicam honestatem.*

Præter